

Ornitologický rok 2010 v Tovačově

Ornithological year 2010 in the locality of Tovačov

Jiří Šírek¹⁾

¹⁾ Tržní náměstí 63, 752 01 Kojetín, Česká republika, e-mail: jirka.sirek@seznam.cz

Šírek J. 2011: Ornitologický rok 2010 v Tovačově / *Ornithological year 2010 in the locality of Tovačov*. Zprávy MOS 69: 57–61.

V článku jsou shrnuta zajímavá ornitologická pozorování, údaje o početnosti a hnízdění některých druhů ptáků z oblasti Tovačova, okres Přerov, Olomoucký kraj za rok 2010. V této oblasti bylo do konce roku 2010 zaznamenáno celkem 299 druhů ptáků.

In this article the author details his ornithological observations which mainly focused on the population densities of several bird species occurring in the Tovačov area, Přerov district, in 2010. Tovačov is one of the most frequented bird-watching sites in the Olomouc region. Until 2010 a total of 299 bird species were recorded.

Keywords: ornithological observations, hot spot locality, Tovačov ponds

ÚVOD

V následujícím shrnutí navazují na články týkající se pozorování ptáků v Tovačově, zveřejňované v letech 2008 a 2009 v měsíčních souhrnech, umístěných na webu www.mos-cso.cz, souhrnně vydaných ve Zprávách MOS (ŠÍREK 2007–2008, ŠÍREK 2009, ŠÍREK 2010).

Tovačovsko, ležící v oblasti soutoku řeky Moravy a Bečvy v úrodné rovině jihovýchodní části Hornomoravského úvalu, je z hlediska ornitologa územím zajímavým z pohledu tahu ptáků i hnízdění. Souhrnně zpracovali výskyt ptáků v tomto území DOUPAL, KOZÁK a TOMAN (1993), kteří udávají výskyt 255 druhů ptáků. Do konce roku 2010 je to již 299 druhů, z toho 290 v kategorii A, B a C a 9 v kategorii D a E, členěno podle FK ČSO (viz např. VAVŘÍK 2009). Nejvýznamnějšími lokalitami jsou v tomto ohledu rybníky o celkové ploše přes 150 ha a pískovny o ploše 350 ha. Právě z těchto vodních ploch pochází velká většina všech uvedených pozorování. Význam při migraci i hnízdění mají rovněž toky řek Moravy a Bečvy, které se u Tovačova stékají a komplex lužních lesů Trní a Zástudánčí podél řeky Moravy.

METODIKA

V uvedeném přehledu jsou shrnuta zajímavá pozorování a některé kvantitativní údaje z ornitologických výzkumů v Tovačově za rok 2010, kdy jsem zde provedl 109 exkurzí. Zahrnuty jsou také údaje od jiných autorů, publikovaných na webu www.birds.cz a www.birdlife.cz, dále pozorování sdělená přes Ornitologický vzájemně informační servis (OVIS), či e-mailovou poštou. Druhy registrované faunistickou komisí ČSO jsou vyznačeny tučně, u druhů, akceptovaných FK ČSO je za jejich zvýrazněným názvem zkratka FK, znamenající, že pozorování bylo akceptováno FK ČSO.

PŘEHLED ZAJÍMAVĚJŠÍCH POZOROVÁNÍ A POČETNOST VYBRANÝCH DRUHŮ PTÁKŮ

Potáplice severní (*Gavia arctica*), 3.–6. 1. – 1 ex., 13. 1. – 7 ex., 16. 1. – 5 ex., 23. 1. – 4 ex., 28. 3. – 1 ad. ex., 10. 4. – 1 ad. ex., 22. 5. – 1 ad. ex., 28. 10.–31. 12. – 1 až 3 ex., maximum 13. 11. – 3 ex.

Potáplice malá (*Gavia stellata*), 23. 10.–12. 12. – 1 ex.

Potápka roháč (*Podiceps cristatus*), maximální počty po měsících: I–17, II–0, III–21, IV–38, V–56, VI–60, VII–42, VIII–40, IX–38, X–52, XI–50, XII–25

- Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*), přilet 26. 3. – 5 ex., max. počty – IV–30, V–3, VI–8, VII–5
- Potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*), 12. 10.– 21. 12. – 1 až 3 ex., maximum 3 ex. (7. 11., 28. 11., 12. 12.)
- Potápka žltorohá (*Podiceps auritus*)**, 28. 11. – 1 ex., 20.–21. 12. – 1 ex., Donbas a Troubecká pískovna (Doupal, Shromáždil, Greplovi)
- Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*), max. počty: IV–7, V–2, hnízdí min. 2 páry
- Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)**, max. počty: I–200, II–20, III–85, IV–30, V–30, VI–30, VII–85, VIII–50, IX–70, X–100, XI–100, XII–450
- Kormorán malý (*Phalacrocorax pygmeus*)** FK, 16. 4. – 1 ex. – Hradecký ryb. (Šírek)
- Volavka popelavá (*Ardea cinerea*)** – maxima v mimohnízdni době: I–29, II–15, X–120, XI–115, XII–30. Kolonie v Zástudánčí čítá cca 70 párů (19. 3. napočítáno 60 hnízd, řada teprve rozestavených – Chytil)
- Volavka červená (*Ardea purpurea*)**, 4. 4. – 1 ex. – Hradecký ryb. (Doupal)
- Volavka bílá (*Egretta alba*), max. počty: I–2, II–1, III–8, IV–3, V–4, VI–1, VIII–3, IX–16, X–25–80–123 po dekádách, XI–10, XII–5
- Volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*)**, 1. 8. – 1 ex., Hradecký rybník (Šafránek, Shromáždil)
- Čáp bílý (*Ciconia ciconia*), přilet 21. 3. – 1 ex., 1 pár H ve městě
- Čáp černý (*Ciconia nigra*), 4. 4. – 1 ex., 1. 5. – 1 ex., 3.–5. 9. – 1 ex.
- Kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), 2. 5. – 1 ad., 3. 6. – 1 ad., 27. 6. – 2 ad., 1 juv., 9. 8. – 1 ex.
- Bukáček malý (*Ixobrychus minutus*), v VI. – VIII. pozorovány 1–2 ex. na Hradeckém a Křenovském ryb., H 2 páry
- Labuť velká (*Cygnus olor*), max. počty: I–39, II–9, III–48, IV–85, V–135, VI–120, VII–126, VIII–100, IX–120, X–66, pak pokles na 17, XI–20, XII–20. H 4 páry – vodí 3,3,1,4 pull
- Labuť zpěvná (*Cygnus cygnus*)**, od 11. 1. do konce VI. se stále zdržuje a obtěžuje M labuť velké známá F se žlutým límcem 7R42 („Zpěvanka“) v období VIII. – IX. nepravidelně
- Berneška velká (*Branta candensis*)**, 23. – 29. 3. – 1 ad. – Hradecký ryb. (Šírek, Goebel, Kačírková aj.)
- Husa velká (*Anser anser*), přilet 14. 2. – 4 ex., max. počty: II–7, III–17, IV–12, V–9, VI–4. Nadějný výskyt v hnízdni době, ale nehnízdila, ptáci přelétali k mokřadu Bašňov – viz společný výskyt s husou indickou. 28. 10. – 1 ex., 6. 11. – 1 ex., 11. 11. – 5 ex.
- Husa polní (*Anser fabalis*), I–1, 27. 2. – 97 ex., 7.3. – 850 ex., 20. 3. – 220 ex., 17. 4. – 7 ex. 23. 10. – 9 ex., 28. 11. – 115 ex.
- Husa běločelá (*Anser albifrons*), 21. 2. – 35 ex., 27. 2. – 15 ex., 28. 2. – 32 ex., 18. 3. – 3 ex., 2. 4. – 1 ex., 16. 4. – 1 juv., 18. 4. – 1 ex. 12.–13. 10. – 7 ex., 27.–28. 10. – 13 ex., 1. 11. – 2 ex.
- Husa indická (*Anser indicus*)**, 29. 4. – 1 ad. ex. – Hradecký ryb. (Šírek), s husami velkými, s nimi pozorována později u Tlumačova na poli, NOVÝ DRUH pro Tovačov
- Husice liščí (*Tadorna tadorna*), 2. 6. 3. – 2 ex., 18. 3. – 2 ex., 16. 4. – 2M, 1F, 17. 4. – 1 pár, 28. 4. – 1F, 20. 6. – 1 juv.
- Husice nilská (*Alopochen aegyptiacus*)**, od 22. 3. do 12. 4. – 1 pár, pak po celý IV. – počátek VI. 1 ex., znovu 1 pár 20.6. Ptáci tokali a zdržovali se hlavně na ostrůvku Hradeckého ryb., k hnízdění nedošlo. Od VII. do VIII. – 1 ex., 24. 8. – 2 ex.
- Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), max. počty: I–3000, pak 1280, II–5, III–90, IV–20, V–15, VI–46, VII–60, IX–150, X–660, XI–2500, XII–2000
- Kopřivka obecná (*Anas strepera*), max. počty: III–8, IV–15, V–11, VI–9, X–2, 29. 11. – 1 ex.
- Lžičák pestrý (*Anas clypeata*), přilet 20.3. – 2 p., max. počty: III–8, IV–33, V–5, VI–0, VIII–35, X–55, XI–1
- Hvízdák euroasijský (*Anas penelope*), max. počty: III–11, IV–2, 25.–27. 6. – 3 a 1 ex., 24. 9. – 1M, X–10, XI–12, XII–2
- Ostralka štihlá (*Anas acuta*), 3. 3. – 6 ex., 27. 3. – 5 ex., 5.–6. 4. – 1M, 5. 10. – 4 ex., 13. a 28. 10. – 1 ex.
- Čírka modrá (*Anas querquedula*), přilet: 18. 3. – 1 M, max. počty: III–8, IV–20, V–3, VIII–7, pak 20, IX–3, X–6, XI–4
- Čírka obecná (*Anas crecca*), přilet: 4. 3. – 1M, max. počty: III–22, IV–7, V–2, VI–2, VII–3, IX–60, X–60, XI–2

- Zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*), zimoval 1M, ve III. –1M+1F, V. –1M, 15. 6. – 5M, 19. 6. – 2M., IX–4, 20.–21. 11. – 1M
- Polák velký (*Aythya ferina*), max. počty: I–43, II–8, III–250, IV–140, V–24, VI–118, VII–65, IX–30, X–7, XI–5, XII–1
- Polák chocholatý (*Aythya fuligula*), max. počty: I–35, II–1, III–140, IV–230, V–67, VI–71, VII–135, X–7, XI–40, XII–25
- Polák kaholka (*Aythya marila*), v I. pozorováno až 9 ex. pohromadě (12. 1.), 27. 3. – 1p., 31. 3.–4. 4. – 1F, 28. 11. – 3 ex., 5.–13. 12. – 1 až 6 ex.
- Polák malý (*Aythya nyroca*), 2. 4. – 1M, 10.–19. 6. – 1M.
- Hohol severní (*Bucephala clangula*), max. počty: I–10, II–7, III–15, IV–1, poslední 7. 4. – 1M, 12.–18. 9. – 2 ex., XII–12.
- Hoholka lední** (*Clangula hyemalis*), 11. 12. – 2 ex., 21.–31. 12. – 1F, Donbas a Troubecká pískovna (Belfín, Lučan, Šírek aj.)
- Morčák velký (*Mergus merganser*), max. počty: I.–95, II.–28, III.–40, 1. 11. – 3 ex., v XI. max. 15, ve XII.–125 ex.
- Morčák malý (*Mergus albellus*), 26. 2. – 2M, 1F, 12.–21. 3. – 1 p., 5.–12. 12. – 1 až 4 ex.
- Kachnička karolínská** (*Aix sponsa*), 3. 10. – 1F, Troubecká pískovna (Šírek)
- Kachnička mandarínská** (*Aix galericulata*), 28. 10. – 1F, Troubecká pískovna (Šafránek, Goebel)
- Turpan hnědý (*Melanitta fusca*), zimovaly 2 – 3 ex., později od 3. do 15. 5. – 2F na Troubecké pískovně
- Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), od I. do IV. pozorován vždy 1 ex., střídavě ad. a imm. ex., 4. 8. – 2 ex., 15. 10. – 1 ex., 18. 10. – 2 ex., 20. 11. – 1 ex.
- Orlovec říční (*Pandion haliaeetus*), poprvé 24. 3.–1 ex., ve III.– 3x, ve IV.– 4x, v V.– 5x, maximum 2.–4. 4. – 4 ex., poslední 20. 5. – 1 ex., 8. 7. – 1 ex., 31. 7. – 1 ex., 3. 9. – 1 ex.
- Luňák hnědý (*Milvus migrans*), 17. 4. – 1 ex., 1. 5. – 1 ex., později v hnízdní době nepozorován
- Luňák červený (*Milvus milvus*), 1. 5. – 1 ex.
- Káně rousná (*Buteo lagopus*), 25. 9. – 1 ex.
- Moták lužní (*Circus pygargus*), 17. 4. – 1F – Hradecký ryb., 28. 5. – 1F, pole u Troubek
- Moták pilich (*Circus cyaneus*), 25. 9. – 1 ex.
- Moták pochop (*Circus aeruginosus*), poprvé 20. 3. – 1F, hnízdí 5 p.
- Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), 17. 1. – 1 ex., 25.–27. 3. – 1 F
- Ostříž lesní (*Falco subbuteo*), 2. 5. – 1 ex., 5. 5. – 2 ex., 15. 5. – 1 ex., 4. 9. – 1 ex.
- Dřemlík tundrový (*Falco columbarius*), 21. 2. – 1M, 28. 10. – 1M, 28. 12. – 1 ex.
- Lyska černá (*Fulica atra*), max. počty: I.– 635, II.–1, III.–50, IV.–35, V.–70, VI.–90, VII.–245, IX–300, X–250, XI–430, XII–200
- Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*), H 2–3 p.
- Jeřáb popelavý (*Grus grus*), 21. 3. – 6 ex., 10. 10. – 5 ex.
- Čejka chocholatá (*Vanellus vanellus*), 28. 10. – 1100 ex., 5. 11. – 1800 ex., 14. 11. – 1200 ex.
- Kulík bledý (*Pluvialis squatarola*), 13. 10.–21. 11. – 1 až 5 ex.
- Kulík zlatý (*Pluvialis apricaria*), 27. 2. – 3 ex. – Hradecký ryb., 28. 2. – 2 ex. – pole u Troubek, 6. 3.–64 ex. – pole u Troubek, 2. 10.–14. 11. – 2 až 23 ex., maximum 7. 11. – 23 ex.
- Kulík písečný (*Charadrius hiaticula*), 1.–9. 11. – 1 ex.
- Kameňáček pestrý** (*Arenaria interpres*), 1. 5. – 1 ex., Hradecký ryb. (exkurze MOS)
- Koliha velká (*Numenius arquata*), 18. 4. – 1 ex., 1. 8. – 1 ex., 29. 10.–27. 11. – 21 až 28 ex., max. 16. 11. – 28 ex.
- Koliha malá (*Numenius phaeopus*), 1.–2. 5. – 3 ex.
- Vodouš rudoonohý (*Tringa totanus*), 25. 3. – 1 ex.
- Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*), 20. 3. – 1 ex., 12. 4. – 1 ex. 10. 10. – 1 ex., 1. 11. – 2 ex.
- Vodouš šedý (*Tringa nebularia*), 4. 8. – 2 ex.
- Vodouš tmavý (*Tringa erythropus*), 1. 5. – 2 ex., 13. 10. – 2 ex., 16. 10. – 1 ex.
- Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*), první 20. 4. – 1 ex., ve IV.–V. – 1 až 3 ex., poslední 12. 10. – 1 ex.
- Jespák bojovný (*Philomachus pugnax*), 3. 9. – 6 ex., 28. 10. – 4 ex., 1. 11. – 7 ex., 5. 11. – 1 ex., 9. 11. – 2 ex.
- Jespák obecný (*Calidris alpina*), 5. 10.–14. 11. – 1 až 42 ex., maximum 9. 11. – 42 ex.
- Jespák krivozobý (*Calidris ferruginea*), 12. 10. – 1 ex.

- Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), 28.–31. 10. – 7 až 11 ex.
- Slučka malá (*Lymnocyrtes minimus*), 11. 4. – 1 ex.
- Racek bouřní (*Larus canus*), max. počty: I.–1500, II.–200, III.–50, IV.–(po dekádách) – 35, 12, 1, V.–1, VI.–1. V 1. dekádě IV. nalezení min. 4 uhybnulí ptáci, zřejmě otrávení, 1 se znaky ssp. *heinei*, 2 předání do coll. Orn. Přerov. 5. 10. – 2 ex., v XI. max. 1100 ex., ve XII. max. 100 ex.
- Racek chechtavý (*Larus ridibundus*), max. počty: I.–50, III.–1300, IV.–1500, V.–300, VI.–350, VIII.–700, IX.–500, X.–2000. V kolonii na Hradeckém ryb. H cca 150 p.
- Racek černohlavý (*Larus melanocephalus*), 29. 3. – 3 – 4 ad., 1. 4. – 4 ad., IV. – 2–3 ad., V. – 1–2 ad., 13. 6. – 2 ad., 10. 8. – 2 juv., 29. 11. – 1 juv.
- Racek bělohlavý (*Larus cachinnans*), max. počty: I. –150, II.–21, III.–75, IV.–(po dekádách 10, 2, 3), V.(po dekádách)–6, 2, 1, VI.–1, VII.–5, VIII.–5, IX. –15, X.–370 (26. 10.), XI.–200, XII.–200
- Racek středomořský (*Larus michahellis*), 2. 5. – 1 ad. – Hradecký ryb. 8. 7. – 5 juv., 11. 7. – 8 juv., 20. 7. – 3 juv.
- Racek stříbrný (*Larus argentatus*), 11.–16. 1. – 2 ex. (1. zima), 23. 10. – 2 juv., 19. 12. – 2 juv., 21. 12. – 1 juv.
- Racek žlutohý (*Larus fuscus*), 16. 1. – 1 juv., 15. 3. – 1 ad., 5. 4. – 3 ad., 2.–6. 5. – 1 ex. (3. rok), 2. 10.–28. 12. – 1 až 2 juv.
- Racek tříprstý** (*Rissa tridactyla*) FK, 22.–26. 3. – 1 ad. (Šírek, Polčák)
- Racek malý (*Larus minutus*), 22.–23. 3. – 1 ad., 22.–28. 4. – 8 až 17 ex., 1. 5. – 95 ex., 2. 5. – 35 ex., 6. 5. – 6 ex., pak do 4. 6. – 1 až 2 ex. 3. 9. – 1 juv., 2. 10. – 1 ex., 5.–20. 11. – 2 až 7 ex. (max. 13.–14.11. – 7 ex.)
- Rybák obecný (*Sterna hirundo*), 5. 4. – 2 ex., H na umělých ostrůvcích Troubecké (22 p.) a Anninské (2 p.) pískovny. Při kroužkování 10. 6. sečteno na Troubecké pískovně celkem 60 ptáků vč. 16 pull., 4. 8. – 28 ex., 3. 9. – 2 ex.
- Rybák dlouhoocasý** (*Sterna paradisaea*) FK, 9. 5. – 3 ad., Hradecký ryb. (Doupal)
- Rybák malý** (*Sternula albifrons*), 5. 5. – 1 ad., Hradecký ryb. (Šírek)
- Rybák velkozobý (*Sterna caspia*), 1. 5. – 2 až 3 ad. ex.
- Rybák bahenní (*Chlidonias hybrida*), 29. 4. – 1 ex., 3.–11. 5. – 1 ex., 8. 5. – 7 ex.
- Rybák bělokřídlý (*Chlidonias leucoptera*), 25. 4. – 4 ex., 29. 4.–7. 5. – 1 až 3 ex., 8. 5. – 7 ex.
- Rybák černý (*Chlidonias nigra*), první 25. 4. – 4 ex., maxima: 28. 4. – 46 ex., 2. 5. – 68 ex., 13. 6. – 13 ex., 27. 6. – 1 ex., 20. 7. – 2 ex., VIII.–maximum až 23 ex., 2. až 7. 9. – 2 ex.
- Holub hřivnáč (*Columba palumbus*), 16. 8. – 370 ex., 5. 10. – 170 ex., 14. 11. – 1 ex.
- Vlha pestrá (*Merops apiaster*), 29. 8. – 15 až 20 ex.
- Strakapoud jižní (*Dendrocopos syriacus*), 2. 10. – 1M, 28. 10. – 2 ex.
- Rorýs obecný (*Apus apus*), přilet 18. 4. – 9 ex., maximum 3. 5. – 150 ex., poslední: 12. 9. – 2 ex.
- Skřivan lesní (*Lullula arborea*), 19. 3. louka za Troubeckou pískovnou – 5 ex.
- Linduška horská (*Anthus spinoletta*), 10. 4. – 1 ex.
- Konipas horský (*Motacilla cinerea*), 8. 6. Mlýnský náhon – 1 ad M, téměř jistě dle chování hnízdí na mlýně
- Cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*), přilet 4. 4., potom 1–2 zp. M
- Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*), 24. 9. – 105 ex., 6. 11. – 1 ex.
- Rákosník ostřicový** (*Acrocephalus paludicola*) FK, 25. 4. – 1 ex. chycen, Hradecký ryb. (Doupal)
- Sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*), 18. 4. – 1 ex., 20.4. – 1 p., 8. 5. – 2M, 28. 10. – 1 ex., 7. 11. – 9 ex., 28. 12. – 7 ex.
- Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*), přilet 20. 3. – 3 ex. – Hradecký ryb., H nejméně 2 p.
- Slavík modráček (*Luscinia svecica*), zpěv 2M po celou hnízdní dobu v rákosí Hradeckého rybníka., 5. 9. – 1M.
- Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*), 23. 10. – 1 ex.
- Konopka žlutozobá (*Carduelis flavirostris*), 28. 12. – 6 ex.
- Křivka obecná (*Loxia curvirostra*), 4. 9. – 5 ex., 20. 10. – 8 ex.

POZOROVATELÉ

V daném přehledu jsou použita data pozorování od těchto autorů: J. Beran, D. Boucný, L. Doupal, A. Goebel, L. a J. Greplovi, J. Chytil, J. Kačírková, R. Lučan, J. Polčák, P. Shromáždil, J. Šafránek, J. Šírek, J. Vidlař.

ZÁVĚR

Také rok 2010 znamenal mnoho zajímavých pozorování pro Tovačov a jeho vody, lužní lesy a pole. Novým druhem se stala husa indická (*Anser indicus*), považovaná dosud stále za uprchlíka ze zajetí v kategorii E. Další raritní pozorování spadáající do kompetence faunistické komise ČSO byla akceptována – *Phalacrocorax pygmeus*, *Rissa tridactyla*, *Sterna paradisaea*, *Acrocephalus paludicola* a všechna další, podléhající registraci, pak registrována v databázi FK ČSO. Tento příspěvek si neklade za cíl porovnávat systematicky vývoj početnosti ptáků v dané oblasti. K takovým závěrům přistoupím po víceletém sledování. Již z prostého porovnání početnosti a hnízdění některých druhů je ale zřejmé, že dochází k nárůstu početnosti u některých migrantů (*Egretta alba*, *Mergus merganser*, *Larus*

cachinnans a michahellis) i hnízdících druhů (*Podiceps cristatus*, *Sterna hirundo*). Naopak, nehnízdí již vůbec *Podiceps nigricollis* ani žádná z kachen rodu *Anas* kromě *A. platyrhynchos*.

Z hlediska hnízdění má Tovačovsko význam pro *Ardea cinerea* (kolonie), *Ixobrychus minutus*, *Circus aeruginosus*, *Larus ridibundus* (kolonie), *Locustella luscinioides*, *Remiz pendulinus*. Je otázkou, zda již několik let trvající výskyty v hnízdní době u *Alopochen aegyptiacus* a *Haliaeetus albicilla* povedou k hnízdění a jeho prokázání.

LITERATURA

- Šírek J. 2007–2008: Jaký byl rok 2006 na Tovačovsku? Zprávy MOS 65–66: 110–111.
- Šírek J. 2009: Ornitologický rok 2008 na Tovačovsku. Zprávy MOS 67: 80–83.
- Šírek J. 2010: Ornitologický rok 2009 na Tovačovsku. Zprávy MOS 68: 66–69.
- Vavřík M. 2009: Zpráva Faunistické komise ČSO za rok 2008. Sylvia 45: 266–278.
- www.birds.cz
- www.birdlife.cz
- www.birdwatcher.cz